

NEGYVENÉVES A CELELALTE CUVINTE

Saját szavakkal (1.)

Beszélgetés Călin Pop énekes-gitárossal

Az ismert váradi rockegyüttes, a Celelalte Cuvinte negyvenedik születésnapját ünnepli decemberben. Negyven év. Sok? Kevés? Attól függ. Mint életkor egyáltalán nem tűnik soknak, szinte mindenki abban bízik, hogy legalább a fele még hátravan... Ha viszont egy együttes életkorára vonatkozik, akkor az már tiszteletet parancsol. Egy kezemen megszámolhatom, hány romániai csapat érte el ezt a kort.

*Mottó: „A szavak, melyeket olykor kiejtünk, nem tudják kifejezni azt, amit érzünk.”
(Celelalte Cuvinte)*

Precízen datálható a születése Nagyvárad legismertebb rockformációjának: 1981. december 11. Egy szeptemberi reggelen nagyon kedvesen fogadott otthonában **Călin Pop** énekes-gitáros, a Celelalte Cuvinte frontembere, és nem „más szavakkal”, hanem a sajátjaival mesélt az elmúlt négy évtizedről.

– *Készült veletek valaha is interjú a románon kívül más nyelvű sajtóorgánium számára? Például amikor Székelyföldön játszottatok...*

– Őszintén megmondom, nem tudom, nem emlékszem, hogy készült-e velünk valamikor interjú magyar lapnak. Nem vagyok benne bizonyos. Viszont az biztos: a legelső sajtómegjelenésünk a híres temesvári *Banater Zeitung* nevű lapban volt.

– *Játszottatok-e valamikor is Románia határain kívül? Akartátok ezt?*

– Persze, hogy szerettük volna, főleg a '90-es évektől kezdve. Küldtünk anyagokat lemezkiadókhöz, de nem kaptunk választ. '89-ben Bulgáriában léptünk fel, Blagoevgradban volt egy fesztivál, az Alen Mak (Piros Pipacs). Akkoriban Bulgária hozzánk képest

Fotó: Ovi D. Pop

Călin Pop énekes-gitáros

igazi „Nyugatnak” számított. Ahogy a vonattal átmentünk a határon, mintha picit kivilágosodott, kiderült volna minden... Egy kommunista ifi főváros volt, több színpaddal, s egy nagyon szép rendezvény. Mindmáig az egyedüli határon túli fellépésünk. Ez úgy volt lehetséges, hogy az „Eltárs” egyik rokonának, aki valami főnök volt a KISZ-ben (Kommunista Ifjúsági Szövetség), nagyon tetszett, ahogy játszottunk, és arra gondolt, ne csak Holograf zsánerű csapatokat küldjenek, adjanak nekünk is esélyt. De várj! Volt még egy fellépésünk itt, közel a határhoz, azt hiszem, Berettyóújfaluban, és egyszer Moldovában, Kisinyovban, ott is több színpados fesztivál volt. Ja, és ha jól emlékszem, volt egy próbálkozásunk épp általában a Sziget Fesztiválra, de sajnos nem jött össze... Természetesen most is szeretnénk külföldön fellépni, de tisztában vagyunk azzal, hogy bárhol is játszánánk, azt csak az ottani román közösségeknek lehetne.

(folytatás a következő oldalon)

Saját szavakkal (1.)

(folytatás az előző oldalról)

– Voltak dalaitok a románon kívül más nyelven?

– Igen, volt egypár előkészítve angolul, viszont Romániában sosem játszottuk így őket. Csupán két dalt vettünk fel angolul, a *Cina dragonuluit* és a *Se lasă rău* album címadó dalát. Van angol fordítása a *Iarbă prin părnek* és az *Un sfârșit e un început* is, ám azt hiszem, az ittenieknek furán szólnának ezek a dalok más nyelven, ahogyan nekünk is annak tűnt, amikor Nicu Covaci-ot a Phoenixben angolul hallottuk énekelni... Az igazság az, hogy a mi szövegeink lényegét, értelmét szinte lehetetlen átmenteni angolba.

– Maradjunk egészen a kezdeteknél. Emlékszel még az első találkozásra az együttes tagjaival?

– 1976-'77 körül lehetett, a Gojdu líceumba jártam, és ott zenéltem, aztán együttes nélkül maradtam. A csapatban ugyanis mindenki más XII.-es volt, én meg IX.-es. Ők végeztek, én meg egyes-egyedül maradtam felelősként az iskola együtteséért. Hirdetést adtam fel a helyi ifjúsági lapban (*Țara Visurilor Noastre*), hogy dobost keresek. Terem, nap, óra. Felszereltem a dobokat és vártam. Egyetlen jelentkező volt, egy picit csámpás lábú, amilyen most is, Leontin Iovan, Tinu. Megkerülte a dobszerkót vagy kétszer, én pedig mondtam neki: „Mire vársz? Játsszál rajtuk!” Ő tanult zenét előtte, járt „mell-orgona” kurzusra – én így hívom a harmonikát. Focizott is a Bihar FC ificsapatában, ezért volt picit karikalábú... Úgy fogadtam el, amilyen volt, nem is nagyon volt más választásom. Nem hiszem, hogy dobolt volna annak előtte, de volt lélekjelenléte... Elég tisztán emlékszem a Marcellel való első találkozásra is. Egy billentyűs gitárom volt (a kép látható a közösségi oldalamon), egy elektromos Doina gitár. Gyermekkori álmom volt, hogy legyen saját hangszerem, nem a líceumé, mert azokat nem lehetett beállítani, hangolni... Édesapámtól kaptam ajándékba azzal a feltétellel, hogy egy bizonyos jegyet érjek el a tanulmányaimban. Harcoltam ezért, és sikerült is. Nos, visszatérve: Marcel Breazu furcsa alak volt, látogatta a táncestéket, ahol Tinuval és Andrei Moroșanuvál zenéltünk, és sűrűn elkérte a gitáromat, hogy alaposabban szemügyre vegye. Miután Andi otthagyt bennün-

ket, Marcel kezébe nyomtam a basszusgitárt. Akárcsak Tinu, ő sem tudott valami sokat, viszont a fejlődésük elég rövid időn belül – és amúgy az évek során – elképesztő volt. Szóval így alakult meg ez a trió, s a mai napig is ez az együttes gerince. Megígértük magunknak és egymásnak, hogy Temesvárra megyünk egyetemre, és ott is tovább fogunk zenélni.

– Nem tudom, van-e még Romániában olyan együttes, amelyik a hangmérnökét állandó tagnak tekinti. Ti ilyenek vagytok, Ovidiu Roșu állandó tagja a zenekarnak...

– Itt mifelénk én sem tudok hasonlót, viszont külföldön igen: az Iron Maident! És még volna egy hasonlóság a brit legendával: Ovi nagyon hasonlít az énekesükre, Bruce Dickinsonra. Ő is '58-ban született, apropó a dal: *Born in '58*...

– Emlékszem egy koncertre a '80-as évek elejéről a Szakszervezetek Művelődési Házában. Én még középiskolába jártam, ti már egyetemi vizsgákról jöttetek éppen zenélni. Feldolgozásokat is játszottatok: AC/DC, Johnny B. Goode, ilyeneket... Ha ma kellene választanotok egy dalt feldolgozásra, kitől és mi volna az?

– Senkitől és semmi. Emlékszem én is arra a koncertre. Apám szervezte meg Serac úrral a szakszervezetektől. Ő sokat tett értem és segített nekem, miután látta, hogy nem akarok ügyész lenni, mint ő. Temesváron is játszottunk AC/DC-t, de rájöttem, hogy nem passzol a hangomhoz, túl vékony ahhoz az éneklési stílushoz. Olyasmiket választottunk, amiknél számított a szöveg és a dallam, és ment is a hangomhoz, például a Canned Heat-től a *Woodstock Boogie*. Már nem játszunk feldolgozásokat, jól tudod, el is mondom, miért: egy koncert után, a ráadás előtt vitatkoztam Tinuval azon, hogy mit játszunk. Én külföldi dalt szerettem volna, ő a sajátunkat, a *Iarbă prin părt*. Úgyhogy megkérdeztük a közönséget. Azóta csak saját dalokat adunk elő. Nagy divat volt a feldolgozások játszása, mert elhitted a rajongókkal, hogy egy csepp Nyugatot hozol be nekik ide, ám ez a módi is elmúlt a '90-es években...

– Nemegyszer hangoztattátok, hogy nem a zenéből éltek. Ha nem titok, megtudhatjuk, ti miből éltek?

– Valóban nem a zenéből élünk, hanem a zenéért! Marius, a fiam a kivétel. Ő a zené-

Călin Pop
Dan Andrei
Aldeával

ből él. Zeneoktatással foglalkozik, zeneiskolát hozott létre egy dobossal a filharmóniától, Cătălin Cioargával, és zenei producerként is próbálkozik. A Cealalte Cuvinte, amelynek már ő is tagja, talán picit meg is nehezítette a dolgát, hiszen már itt is elvárják tőle, hogy producerként is közreműködjön. A többiek között van számítógép-szakértő, a másik építész- és tervezőmérnök, és van, aki a forgácsolt vassal hozott létre céget.

– *Hobbik, szenvedélyek?*

– Mindenkinék a zene a legfontosabb hobija. Amíg a zene kedvtelés, addig van alkotóerőd. De amire talán céloztál, hobbik a zenén kívül: piknikezés kötetlen zenéléssel összekötve (és az ötleteket, témákat feljegyezve), repülés (helikopterrel).

– *Az évek során olyanokkal léptél fel, mint Orbán Miklós, Raul Silaghi és a legenda Dan Andrei Aldea. Kikkel működtél még együtt, és mit tanultál ezekből?*

– A Phoenixszel is dolgoztam együtt. Mindig mindenből tudunk tanulni. A kölcsönös energiacsere rendkívül fontos. Ezek az energia-infúziók felfrissítenek. Volt még egy szebeni csapat, az Aeternum, ők középkori zenét játszottak. Dan Andrei Aldeával volt egy fontos zenei projektünk, de sajnos ő elment örökre... A Clipa maradt meg a Youtube-on...

– *Amikor a Uriah Heep Nagyváradon lépett föl, ti nyitottatok nekik. Nem tudom, hogy találhattak volna-e jobbat nálatok, viszont azt tudom, hogy ez konjunktúra volt. Ha viszont ti választhatnátok meg, hogy kinek nyissatok, akkor melyik zenekar lenne az?*

– Nem nagyon szeretem a „bemelegítő” zenekar szerepet, ám ha választanom kellene, akkor a fantasztikus kanadai Rush triót mondanám. Ez viszont soha nem fog létrejönni, hiszen Neil Peart már nincs közöttünk...

– *A komoly, nagy csapatoknak (Metallica, Slayer) különös érzékük van megválasztani a nyitózenekarokat. Néhány évtizede nektek az Ultimatum nyitott például. Milyen más csapat jut még eszedbe, és tartjátok-e velük a kapcsolatot?*

– Ramon Radosav külföldön van, azt hiszem; nem nagyon tudom, mi van vele. Volt egy csapat, amelyik többször is nyitott nekünk, és nagyon jó hatással volt a közönségre: Travka a neve. Úgy hallottam, már ők sem aktívak. Az Arenele Romane-i visszatérő koncertünkön a Trooper nyitott. De ne feledjük a váradiakat sem: Pe Cont Propriu, amelyben Orbán Miki is játszott, vagy Mita Breazu együttesét, a Neuroticát.

– *Lehet, hogy ezt még a beszélgetés kezdetén kellett volna megkérdezniem: melyek voltak a legsűrűbben elhangzó kérdések a média részéről? És volt-e olyan kérdés, amit sosem tettek föl nektek, habár szeretnétek volna, ha érdeklődnek egy bizonyos témáról?*

– Amikor azt hallottam, hogy „jövőbeli tervek”, szinte falra tudtam volna mászni... Ami a kérdésed második részét illeti, nem nagyon volt olyasmi. Mi nem beszélünk kérdezetlenül. A „más szavakat” nem mondjuk ki. Érezzük őket. És elénekeljük.

– *Van ennek a zenekarnak vezetője? Mert legsűrűbben te jelensz meg és kommunikálsz azt, amit épp tudni kell rólatok.*

– Ezt a döntést a zenekar hozta, hogy egy személy beszéljen csak, és ne legyen rendeltetés a kommunikáció terén. Már nagyon régóta tudom, hogy miket kell mondanom. Inkább egy zenei vagy énekes vezér vagyok, mint zenekarvezető, egyfajta „prímás”...

– *Amikor kezdtetek, hogyan tekintettetek a zenélésre? Gondoltatok arra, hogy esetleg öt-tíz évig bírni fogjátok? Vagy esetleg, hogy meglesz a negyven év?*

– Nem gondoltunk ilyesmire. Nem is hittem, hogy odáig jutunk, hogy lemezszerződésünk legyen és ismertek legyünk. Az egyedüli, aki úgymond előre látta a dolgokat, az Tinu volt, ő még a líceumi években, amikor mezőgazdasági munkákra vittek bennünket, mondta nekem: „Majd meglátod, lesz sok koncertünk és lemezünk is!” Nem nagyon hittem neki, de ő megérezte. Nem gondoltam volna, hogy örömet szerzünk, és űrt töltünk be sok ember életében.

(Folytatjuk)

Dajka Attila